FEM MEMÒRIA: ART I ARXIUS

PROPOSTES DE PLÀSTICA
PER A 3R I 4T D'ESO I BATXILLERAT

Rosa Maria Rourich i Bordas

Tallers d'Història

Curs 2018-2019

Arxiu Municipal Sant Feliu de Guíxols

I believe a leaf of grass
is no less than the
journey-work of the stars.

(Crec que una fulla d’herba
no és menys que
que el recorregut fet per les estrelles.)

Walt Whitman,
Leaves of Grass (1855)

Tota persona o substància és com un món petit que expressa el gran.
Gottfried Wilhem Leibniz
Discurs de Metafísica (1686)

SOM EL QUE RECORDEM

Som el que recordem. Sense memòria no sabríem qui som, no tindríem identitat, ni individual ni col·lectiva.

Ara bé, també som el que oblidem.

Memòria i oblit són la cara i la creu de la nostra identitat, la llum i l’ombra de la nostra existència, del nostre ser. Si ho recordéssim tot, el present s’ensorraria sota el pes de tants records. Si no recordéssim res, ens quedaríem sense brúixola en un present desert. El verí està en la dosi, va dir Paracels.

Però recordar i oblidar no es conjuguen de la mateixa manera. L’oblit, sembla, es fa sol. Certs records, certes vivències o esdeveniments "cauen", sense que ens n’adonem, en l’oblit. La memòria, en canvi, l’hem de fer. Contra la força de l’oblit.

Mnemosine. Mosaic, s. II dC. Mèrida (Museu Arqueològic de Tarragona)

Per lluitar contra aquesta força, contra el forat negre de l’oblit, els antics grecs invocaven l’ajut de **Mnemosine**, la deessa de la memòria. Filla d’Urà, el déu del cel, i de Gaia, la deessa de la terra. De la seva unió amb Zeus van néixer les nou Muses. Sense memòria no hi ha pensament, no hi ha creació.

És probable que el llenguatge oral emergís precisament per fer memòria, per fixar amb paraules, atrapar en la trama d'un relat, el que hem vist, fet, viscut, imaginat. I poder així transmetre-ho de generació en generació.

Amb tot, no n'hi havia prou. Calia donar un pas més i externalitzar, com diríem ara, el servei de fer memòria, trobar-li un suport més sòlid i fiable que la nostra precària existència i fràgil memòria. Primer el vam trobar mitjançant el llenguatge visual, és a dir, traduint en imatges allò de què volíem deixar constància.

La Roca dels Moros, Cògul, Lleida.
Entre el 10.000 i el 6.000 aC.

NAIXEMENT DELS ARXIUS

Més endavant, amb el llenguatge escrit, és a dir, convertint els sons en signes per poder gravar en un suport sòlid (argila, pedra, papir...) les paraules que el vent tan fàcilment s'endú. I poder guardar-les en un lloc segur. És així com van néixer els arxius, gairebé al mateix temps que l'escriptura. Per preservar els acords establerts, les lleis, els decrets, els tractats. I d'aquesta manera fer la memòria que el poder de torn necessitava per al funcionament de la societat.

Tauleta de Girsu. 2.370 aC.

LA IMATGE DEL PODER

Els arxius, però, no feien la imatge del poder. De com volia ser recordat, glorificat. Això era obra d'escultors, arquitectes i pintors. O de poetes i escriptors.

Gal·la Placídia, filla de Teodosi, emperador romà i dona del rei dels visigots, Ataülf. Va viure entre el 388 i el 450 dC.

El poder sempre ha buscat ser representat amb tot el seu esplendor. Els retrats i escultures eren generalment versions idealitzades del personatge real. Perquè penséssim que eren éssers superiors.

Els primers retrats naturalistes que mostren els trets reals de la persona, són els retrats mortuoris descoberts a El Fayum, Egipte. Els més antics daten del s. I aC.

Estàtua de l’emperador Octavi August, 63 aC.

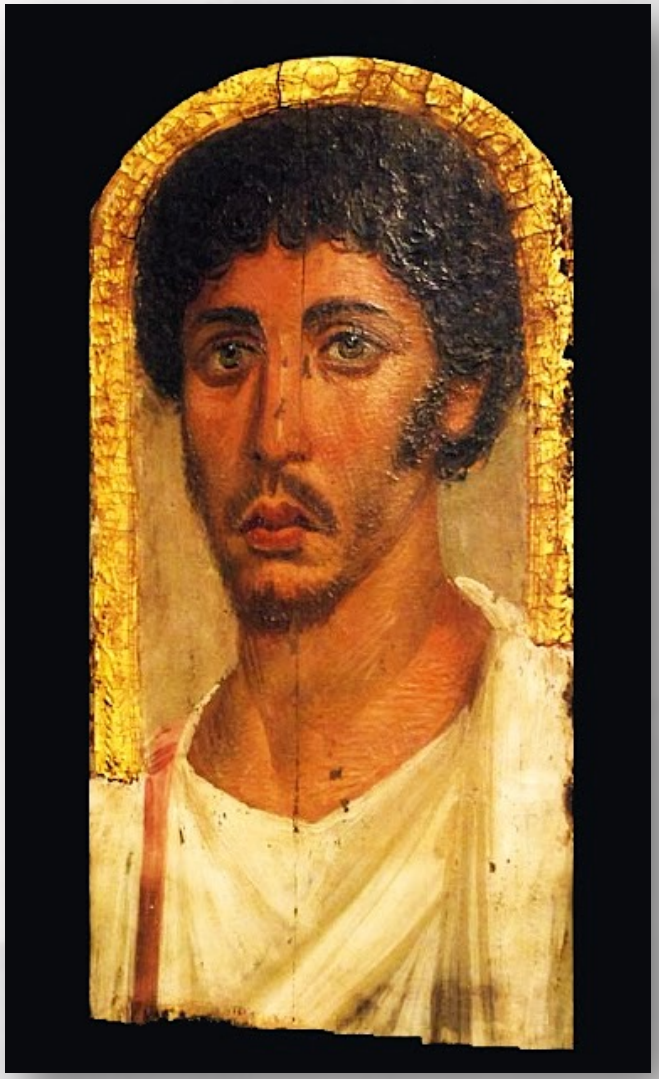

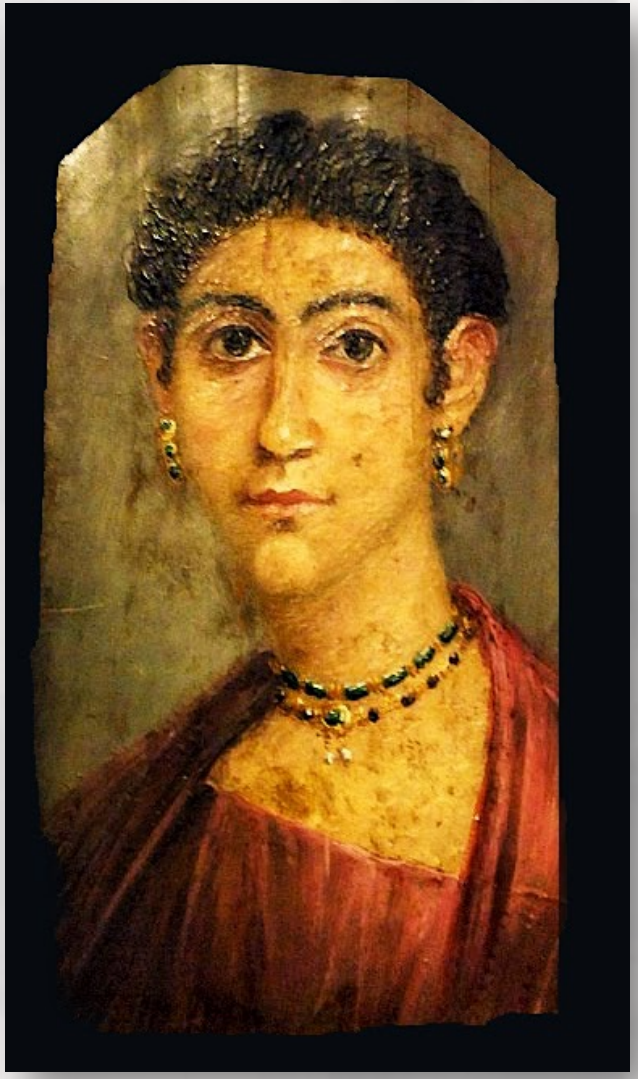

Retrats d’El Fayum, s. I aC.

Es tracta de retrats que es col·locaven sobre el cos momificat.

Encara que són molt realistes, tots ells estan pintats en la flor de la joventut. Potser per ser recordats en el moment àlgid de la seva vida.

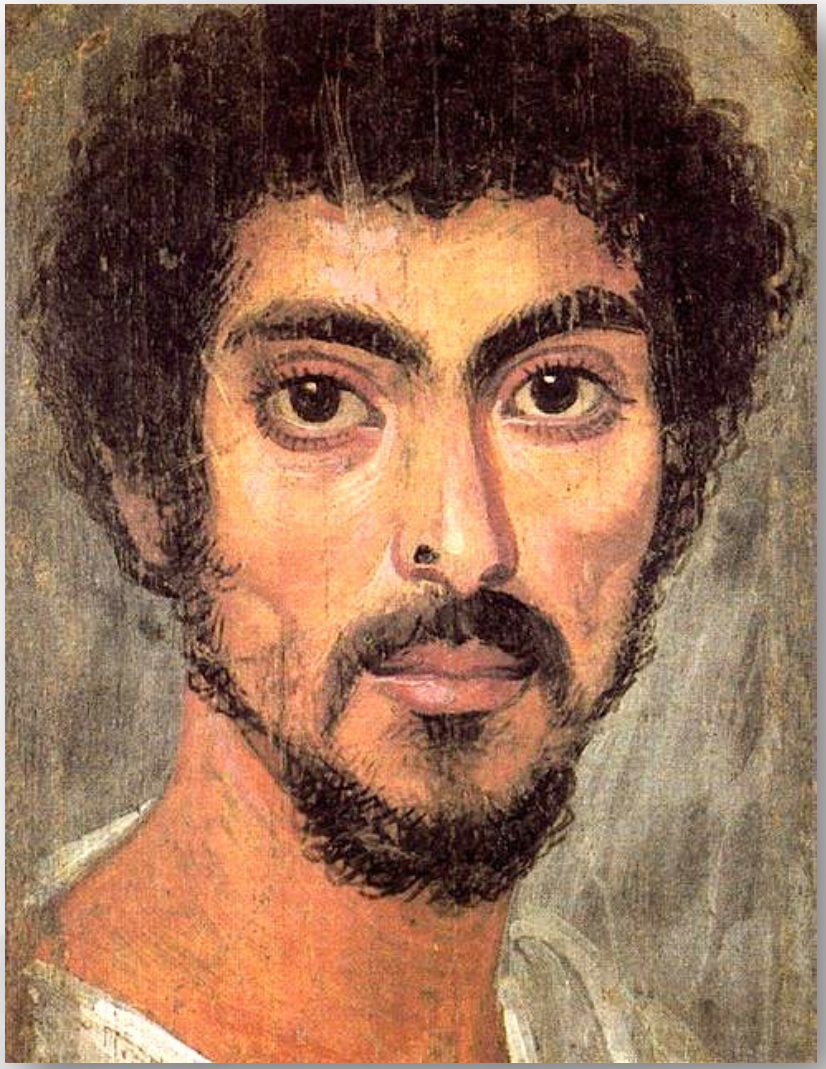

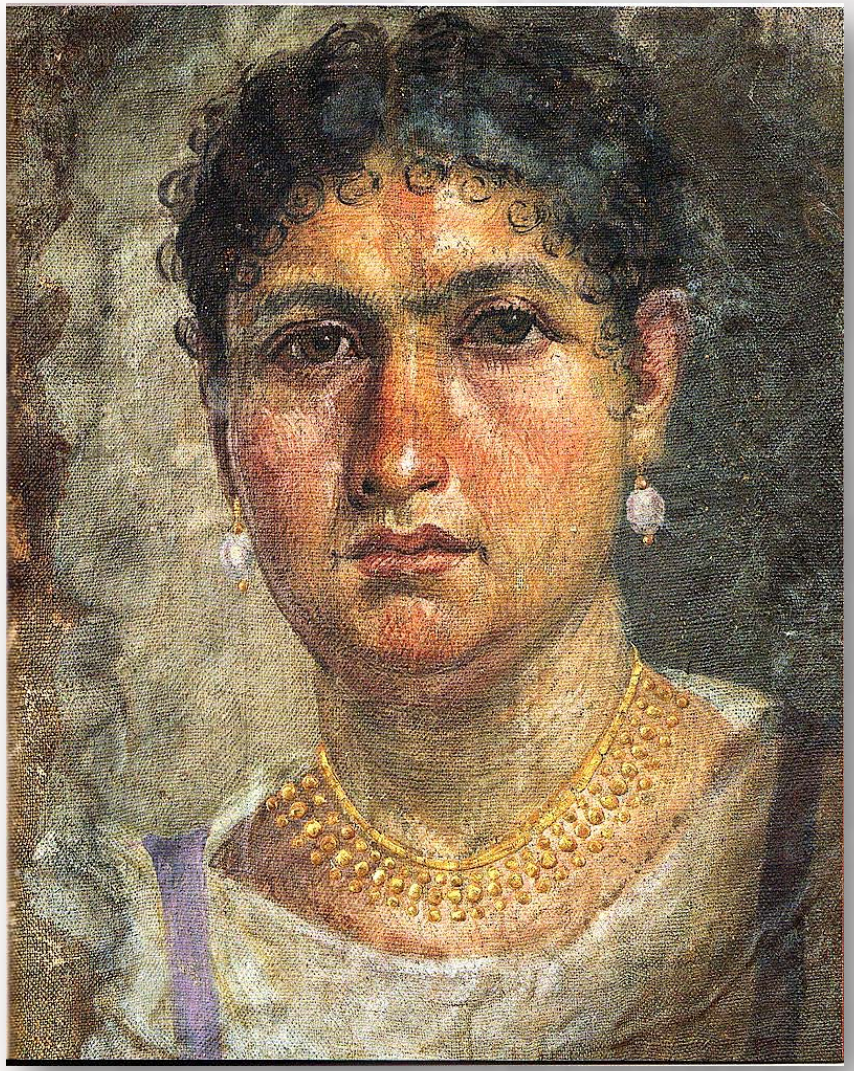

Retrats d’El Fayum, s. I aC.

NAIXEMENT DELS MUSEUS

Les obres d’art, amb el pas del temps, van trobar aixopluc, a partir del s. XVIII, en els museus, el temple de les Muses, especialment després de la Revolució Francesa quan els tresors reials van ser declarats per al poble. Les obres fruit del la inspiració divina que brillaven amb llum pròpia en els museus poca cosa tenien a veure amb els brins d’herba, les obres terrenals dels arxius.

Gravat de la inauguració del Louvre per Napoleó I el 9 de novembre de 1800.

APROPAMENT ART I ARXIUS

Quan va començar el món de l’art a apropar-se al món dels arxius? No va ser fins el s. XX, com a conseqüència dels profunds canvis socials provocats per la revolució industrial en el s. XIX. La invenció del tren i de l’aparell fotogràfic van posar la velocitat al cor de la societat. Velocitat per anar d’un lloc a l’altre i velocitat per a captar imatges.

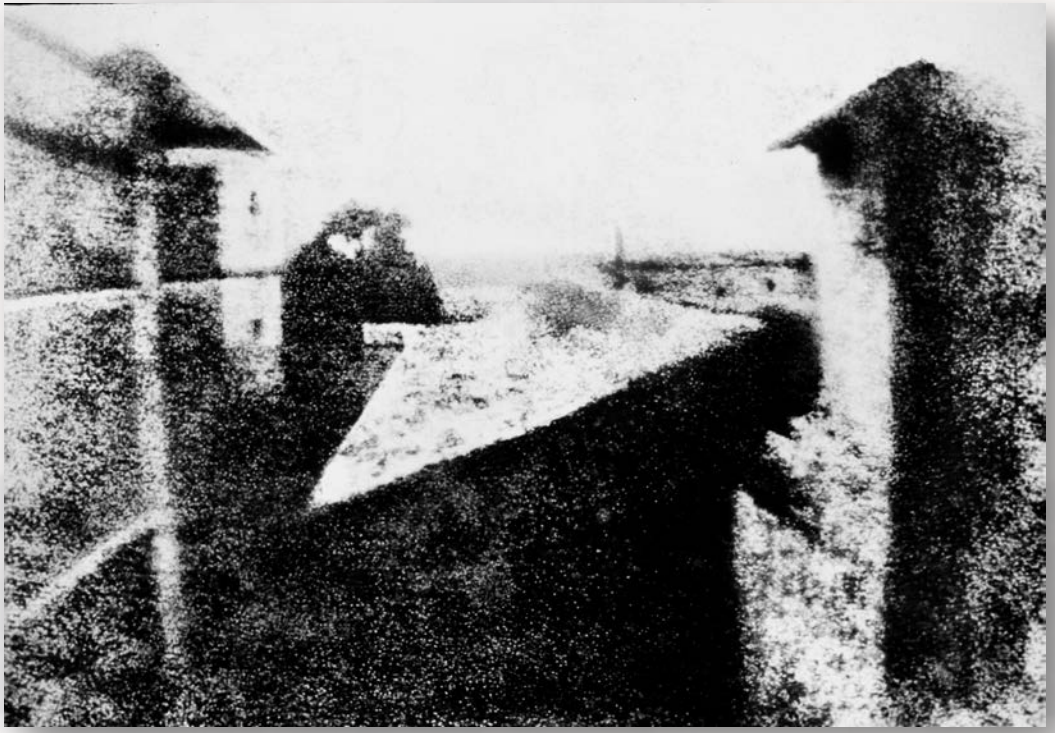

Nicéphore Niepce (1765-1833). *Vista des de la finestra a Le Gras,* 1826.

La foto més antiga que es conserva de Niepce, el primer en aconseguir una imatge fotogràfica permanent. Va deixar l’obturador obert durant 8 hores.

Ja no calien anys d’estudi, ni hores pintant en un taller, ni ser un geni creador per a generar un munt d’imatges. L’artista perdia el monopoli de la imatge. Tothom que tingués un aparell en podia fer. Començaren a proliferar tota mena d’àlbums, familiars, temàtics, documentals... La narració històrica deixà de ser lineal, ja no hi havia una sola manera de mirar el món.

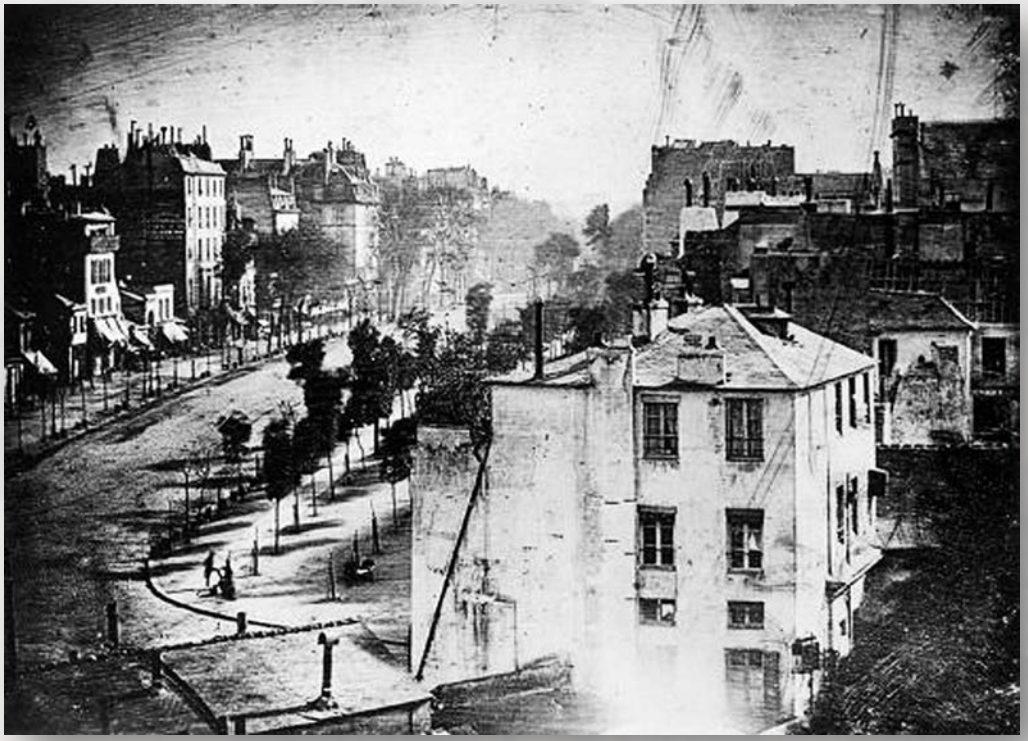

Louis Daguerre (1787-1851). *Boulevard du Temple, 1838.*

Un dels primers daguerreotips i la primera foto que mostra dues persones. Va trigar només 15 minuts en fer la foto.

Els avenços tecnològics en la fotografia se succeeixen molt ràpidament. El 1854 **André Disdéri** patenta la *carta de visita*, un invent que va permetre la producció massiva de fotografies. El 1888 **Eastman** registra la marca **Kodak** i treu al mercat la Camera Kodak 100 Vistes que utilitza rodets de 100 fotos circulars. Un aparell senzill de manipular i a un preu a l'abast de moltes butxaques.

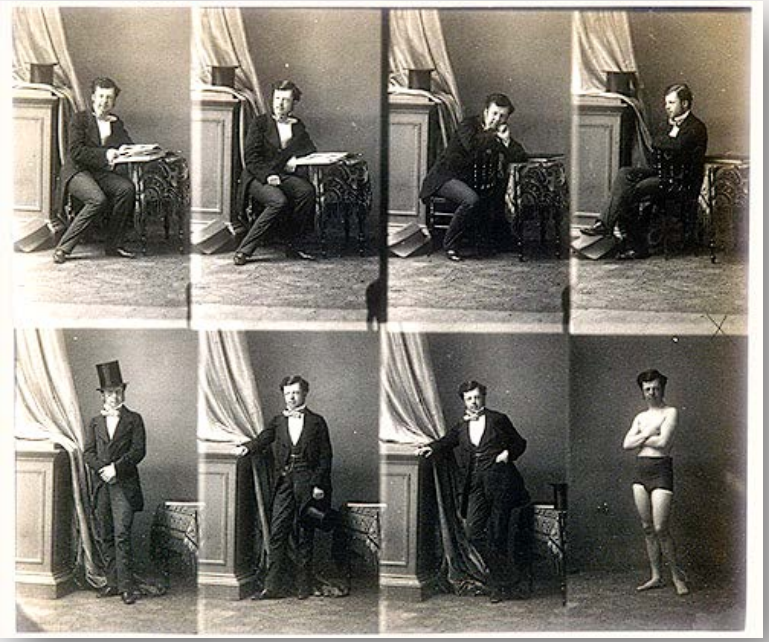

André-Adolphe-Eugène Disdéri *(1819-1889) Carta de visita.*

Un sistema d'impressió de 10 fotografies en un sol full, realitzades per una càmera amb 4 lents. Disdéri també va ser el primer en fer collage.

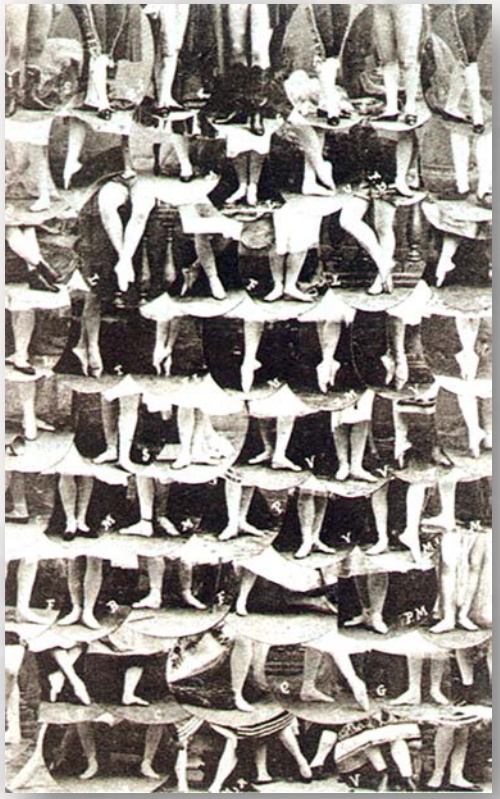

A **Sant Feliu de Guíxols**, la fotografia no va trigar gaire en arribar. El 1899 ja hi havia quatre establiments fotogràfics a la nostra ciutat (**Jaume Bertran, Enric Daniel, Tomás Mata i Lluís Sánchez**). La prosperitat de la indústria surera afavorí segurament la seva aparició.
A principis del s. XX, els dos retratistes més importats van ser **Josep Manetes i Ricard Mur.**

Víctòria i Víctor Rourich fotografiats a l'estudi de Josep Manetes, a principis de 1915

A banda de retrats i dels àlbums de memòria familiar, els professionals de la fotografia editaven àlbums i postals de l’entorn urbà i paisatgístic, perquè es va posar de moda col·leccionar aquest tipus d’imatges. Com les imatges de Sant Feliu de **Jaume Bertran.**

Jaume Bertran. *Perspectiva del passeig del Mar de Sant Feliu de Guíxols l’any 1889.* AMSFG. Col·lecció Espuña-Ibáñez.

O les fotografies de **Ricard Mur** que documenten el treball del suro.

Ricard Mur. *Retrat d'una dona treballant amb una màquina d'esmerilar en una fàbrica de suro.* AMSFG. Fons Ricard Mur Dargallo.

Jaume Bertran, Amadeu Mauri, Ricard Mur i Josep Manetes van ser editors d'àlbums i postals.

Francesc Llorens. *Llagut de pesca a la platja de Sant Feliu de Guíxols amb un grup de pescadors pels voltants de l'any 1923.* AMSFG. Fons Francesc Llorens Compañó.

Però a mesura que la tècnica fotogràfica se simplifica, apareixen els fotògrafs afeccionats, alguns dels quals s’interessen per documentar temes d'interès social i humà. Com va ser el cas, per exemple, de **Vicenç Gandol**.

Vicenç Gandol. *Retrat d’un grup de soldats franquistes de la Primera Brigada Mixta* Flechas Azules *a la Rambla l’any 1939.* AMSFG. Fons Vicenç Gandol Jordà.

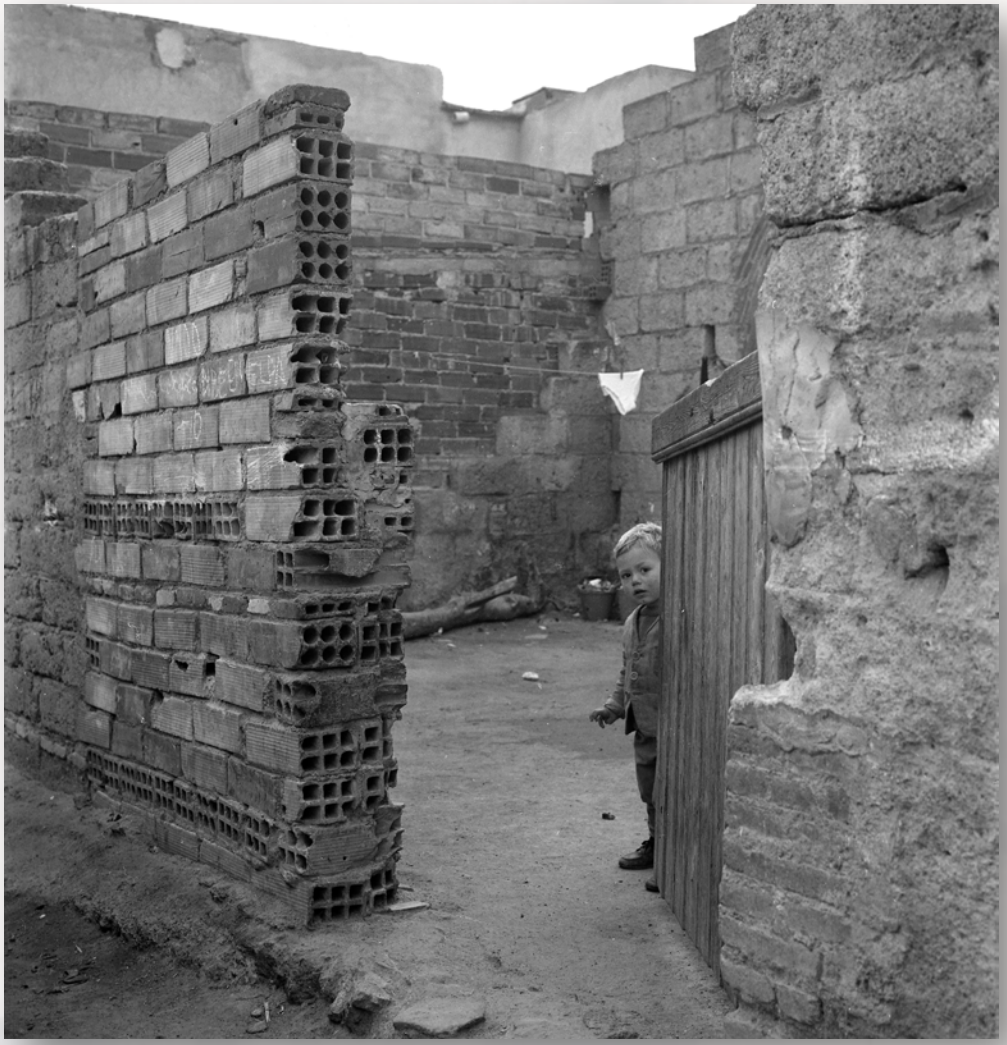

Jordi Rabell. *Retrat d'un nen en una casa del barri del Poble Nou de Sant Feliu de Guíxols el 12 de febrer de 1966.* AMSFG. Fons Jordi Rabell Rigau.

Passats els difícils anys de postguerra, moltes famílies incorporen la fotografia com a afició, mentre que creix el nombre de fotògrafs, alguns d'ells afeccionats, que contribuiran, amb fotografies de gran qualitat, a fer la memòria col·lectiva de la nostra ciutat. **Pere Rigau, Jordi Verrié, Jordi Rabell i Jordi Budó**, són alguns dels més destacats.

La fotografia social, contrapunt a la imatge del glamur, pretén desemmascarar la imatge triomfalista del poder, fent-nos veure allò que no es vol que veiem.

E. Steichen (1879-1973) *Gloria Swanson, 1942.*

Lewis Hine (1874-1940) *Mà d'obra infantil, USA, anys 30.*

ART I ARXIUS

Moltes de les sèries documentals d’aquests fotògrafs, de la nostra ciutat o d’arreu del món, han passat a formar part dels arxius de les seves respectives ciutats. Però, generalment, no actuaven de manera sistemàtica, no generaven el seu propi sistema classificatori, el seu propi arxiu fotogràfic.

El fotògraf alemany **August Sander** (1876-1964) en la seva sèrie ***Ciutadans del s. XX***, que va iniciar cap el 1925 i va quedar inconclusa, va voler fer un catàleg complert de la societat alemanya del teu temps. Va ser pioner en la creació d’un model d’arxiu fotogràfic, a l’organitzar en 7 categories les persones retratades: els pagesos, els artesans, els artistes, la dona, les professions, la gran ciutat, els últims homes (vells, malats, morts). Categories que, al seu torn, es dividien en subcategories.

August Sander. *Ferrers, 1926.* De la sèrie *Ciutadans del s. XX.*

August Sander. *Cretí, 1924.* De la sèrie *Ciutadans del s. XX.*

August Sander. *Artista de circ, 1926.* De la sèrie *Ciutadans del s. XX.*

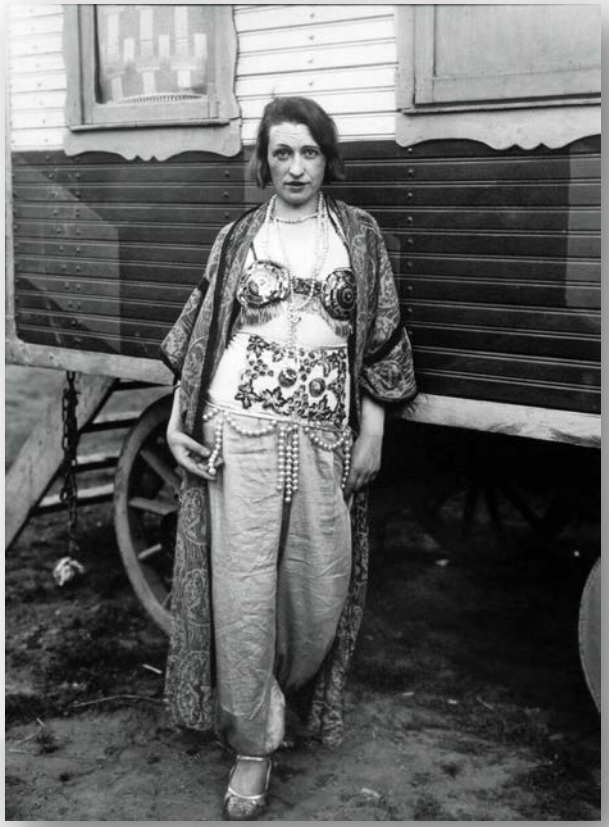

August Sander. *Secretària, 1931.* De la sèrie *Ciutadans del s. XX.*

August Sander. *Pastisser, 1928.* De la sèrie *Ciutadans del s. XX.*

En el món intel·lectual, **Aby Warburg** (1866-1929) i **Walter Benjamin** (1892-1940) van ser pioners en la creació de models de pensament obert per adequar-los als nous temps.

Aby Warburg, historiador de l'art, emprèn el 1924 el projecte ***Atlas Mnemosine.*** Es tracta d'una col·lecció d'imatges(unes 2.000 repartides en 60 panells) sense gairebé cap text, reunida amb l'objectiu d'interpretar la memòria social i col·lectiva.

Una obra visionària i revolucionària en molts sentits:
-va desbordar el límits rígids de la història de l'art en incloure tot tipus d'imatges (segells, postals, cartes de joc, monedes, retalls de diari....)
-les imatges eren reproduccions fotogràfiques. Per ell ja no calia observar els originals per entendre l'obra.
-pensa, analitza a partir de les imatges mateixes, de la relació dinàmica i oberta que estableixen entre elles.
La imatge per ell és abans que la paraula, la imatge neix del contacte emocional directe amb el món.

L’obra de Warburg, que va quedar interrompuda amb la seva mort, és precursora de l’arxivística en l’art del s. XX.

Una obra que és, però, el contrari d’un catàleg, d’un sistema ordenat i tancat.

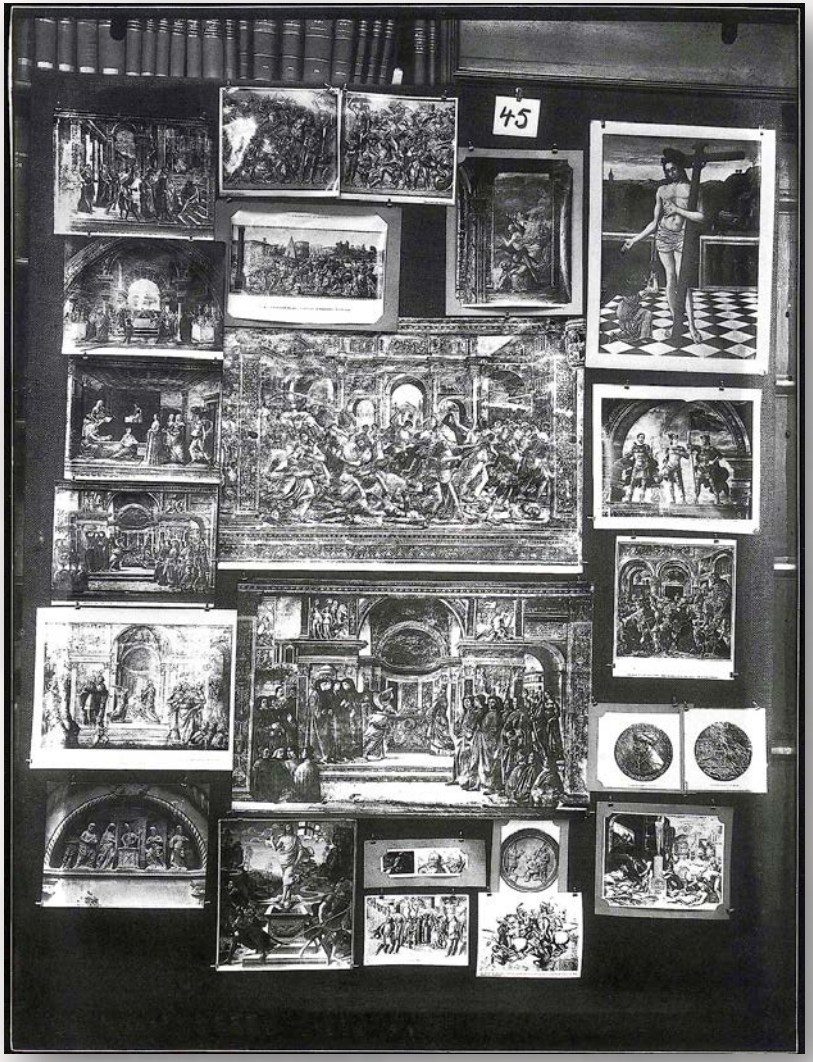

ELS ARTISTES I LA SOCIETAT

Com responen els artistes a aquesta tensió entre l'obra única i la reproducció en sèrie de la fotografia, entre l'obra artesanal i la producció industrial mecànica i impersonal?

Uns segueixen produint obres úniques, amb la intenció de reflectir la nova realitat– **expressionisme, cubisme, futurisme...**

Pablo Picasso (1881-1973).
La fàbrica de rajols, Tortosa, 1909

O amb l’objectiu de superar o distanciar-se de la realitat mitjançant un art pur, **l’art abstracte**, el contingut del qual ja no es refereix a res extern, sinó només a ell mateix.

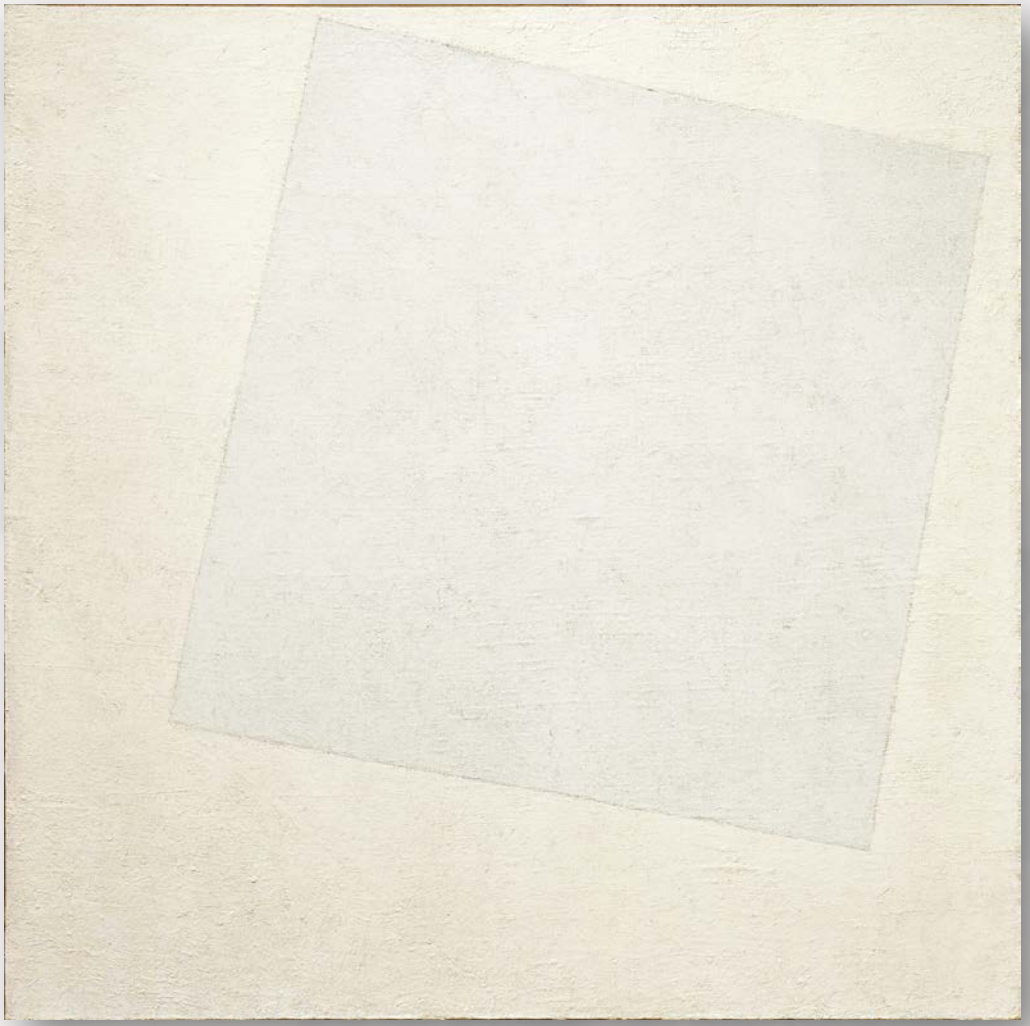

Kazimir Malevich (1879-1935)
Quadrat blanc sobre blanc, 1918

Marcel Duchamp (1887-1968).
Fontaine, 1917

Altres, en canvi, opten per qüestionar la validesa de l’obra artesanal i única en un món regit per la producció en sèrie i busquen explorar nous camins, nous llenguatges plàstics.

Marcel Duchamp (1887-1968), amb els ***ready-made***, els *objectes ja fets* (el que més ressò va tenir, l’obra ***Fontaine***, un urinari posat cap per avall en una sala d’exposició que va firmar amb un pseudònim) va ser el primer en qüestionar la noció d’art, d’estètica i del rol de l’artista en la societat industrial.

Duchamp va inspirar el naixement d’un seguit de corrents –**Art Conceptual**, **Pop Art**, **Fluxus**, **Arte Povera**, **Happening**...-, que tenen en comú el rebuig a l’obra d’art singular i objecte de culte per posar l’accent en el concepte o en l’obra efímera, la cultura popular, la implicació de l’artista en l’esdevenir social.

Andy Warhol (1928-1987).
Gun, 1982, i Marilyn, 1967.

Andy Warhol (1928-1987), nascut als Estats Units, és un dels màxims representants del **Pop Art**. Warhol escull la serigrafia per fer reproduccions en sèrie de les grans icones de la societat occidental, la societat de consum.

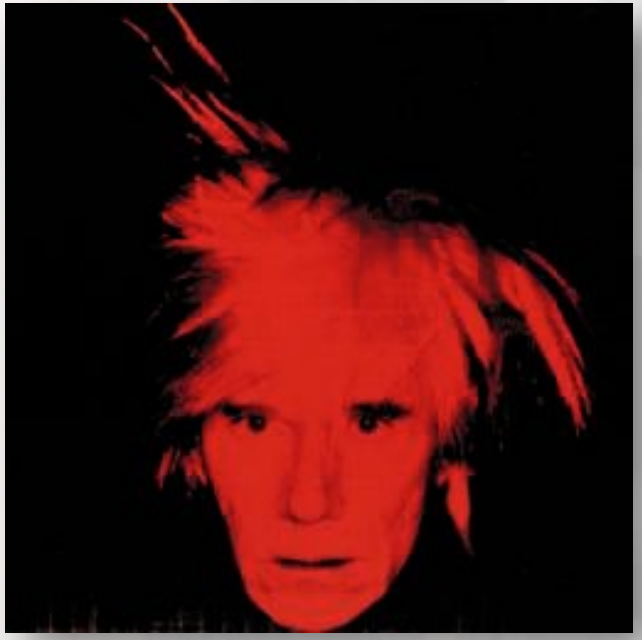

Andy Warhol. *Autorretrat 1986.*

Ja no hi ha originals, sinó imatges de les imatges que, per més que les reproduïm, per més que en fem variacions, no hi veurem ni trobarem res fora d'elles mateixes. Perquè vivim, com va entendre Warburg, en la societat de la imatge. I la imatge és la nostra realitat. La que ens diu o dicta qui som o qui hauríem de ser. La que crea els objectes de desig. La que acaba per consumir-nos com va consumir Marilyn. Per això, per més imatges que reproduïm de Marilyn, no podrem fer memòria de qui era Marilyn.

I de l’horror viscut en les dues guerres mundials, o en la guerra del Vietnam, en podem fer memòria a través de la imatge?

On Kawara (1932-1976), nascut al Japó, adolescent quan els bombardejos d’Hiroshima i Nagasaki, després d’un primer intent de representar l’angoixa, l’horror de les vivències de la guerra i la postguerra, hi va renunciar. Cap imatge era per a ell prou potent per expressar-ho. O dit d’una altra manera, la única imatge possible per a ell, era la que certificava la seva supervivència.

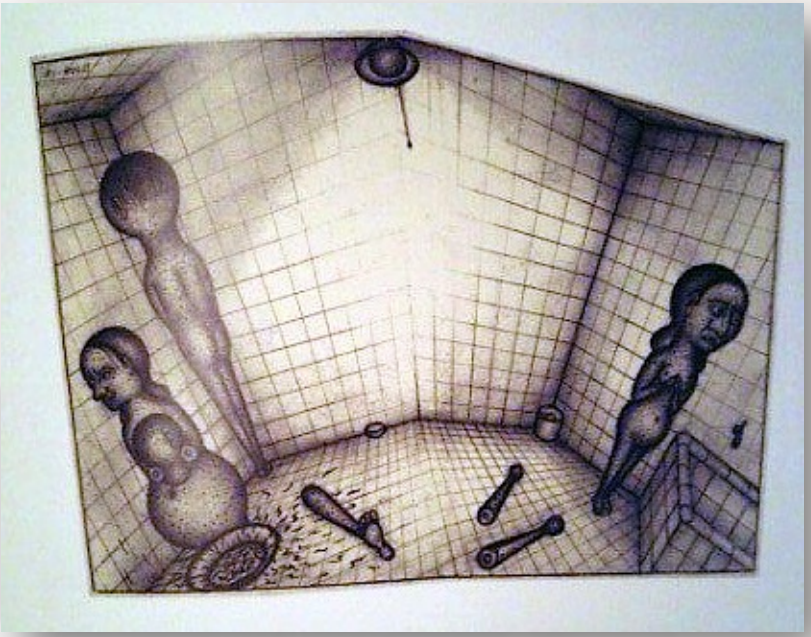

On Kawara, *The bathroom series, 1953.*

De manera sistemàtica, va començar a pintar el 1966, els ***Data Paintings***. Un quadre per dia amb la data del dia pintada de manera impersonal. Destruïa aquell quadre que no acabava el mateix dia.
Els quadres que no es van exposar, els va guardar en una capsa feta a mà, juntament amb un retall del diari del dia i del lloc on va fer la pintura. Va arribar a fer uns 3,000 quadres d'aquesta sèrie.

On Kawara. *Data Paintings* (començat el 1966 i acabat als anys 80).

Kawara es limita a registrar, a arxivar, el pas del temps, de manera metòdica i repetitiva. No hi ha progressió, drama personal, acte de creació individual. Constatar el fet pur i nu de seguir amb vida és fer memòria radical de l'essència de l'existència: o ets dels vius o ets dels morts.

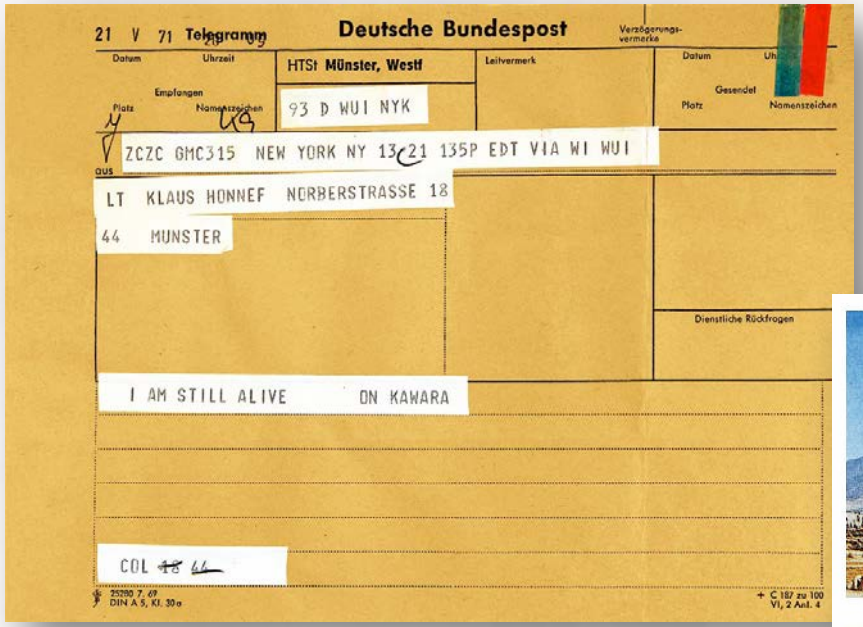

On Kawara. *I'm still alive.*

Sèrie de telegrames amb la frase "encara estic viu" que va enviar a amics entre el 1970 i el 2000.

On Kawara. *I got up at.*

Sèrie de postals amb la frase "m'he llevat a les…" que va enviar a amics des de diferents parts del món entre el 1968 i el 1974)

On Kawara és considerat un **artista conceptual**. L’important per l’art conceptual és el concepte o idea que es vol transmetre, no l’habilitat artesanal, l’execució de l’obra. Per això utilitzen sovint objectes ja fets, imatges d’altres o llenguatges impersonals i neutres, com fa Kawara.

On Kawara. *One Million Years,1999.*

Descriu dos milions d’anys dividit en dues parts:
Part 1 *“For Those Who Have Lived and Died.(Per aquells que han viscut i mort*)
Part 2 “For *The Last One”. (Per a l’últim)*.
10 volums de 10.000 pàgines cadascun. Cada pàgina conté 500 anys. La vida d’un ésser humà ocupa menys de la cinquena part d’una pàgina.

Susan Hiller (1940), nascuda als EUA, però resident a Londres des de 1973, influenciada en part per l'art conceptual, se serveix d'objectes efímers de la vida quotidiana per explicar històries dels oblidats de la història, dels que queden al marge de la història oficial.

Susan Hiller. *Monument, 1980.*

Una reflexió sobre els actes heroics a la vida quotidiana. Susan recull les plaques commemoratives que hi ha a Postman's Park, creades per G. F. Watts el s. XIX.

Detall de l’obra *Monument*. Cada placa porta el nom, la professió, una breu descripció de l’acció heroica que va fer per salvar la vida d’algú, i la data de la seva mort com a conseqüència del seu gest. L’obra va acompanyada d’un enregistrament on Susan parla de com aquestes inscripcions poden servir de canals a través dels quals els morts viuen en la nostra imaginació.

Hiller és una artista polivalent que utilitza les instal·lacions, el vídeo, la performance o l'escriptura per reflexionar sobre els límits de la nostra experiència, les veus ocultes, els mons perduts. Sobre la profunda necessitat dels éssers humans de ser recordats.

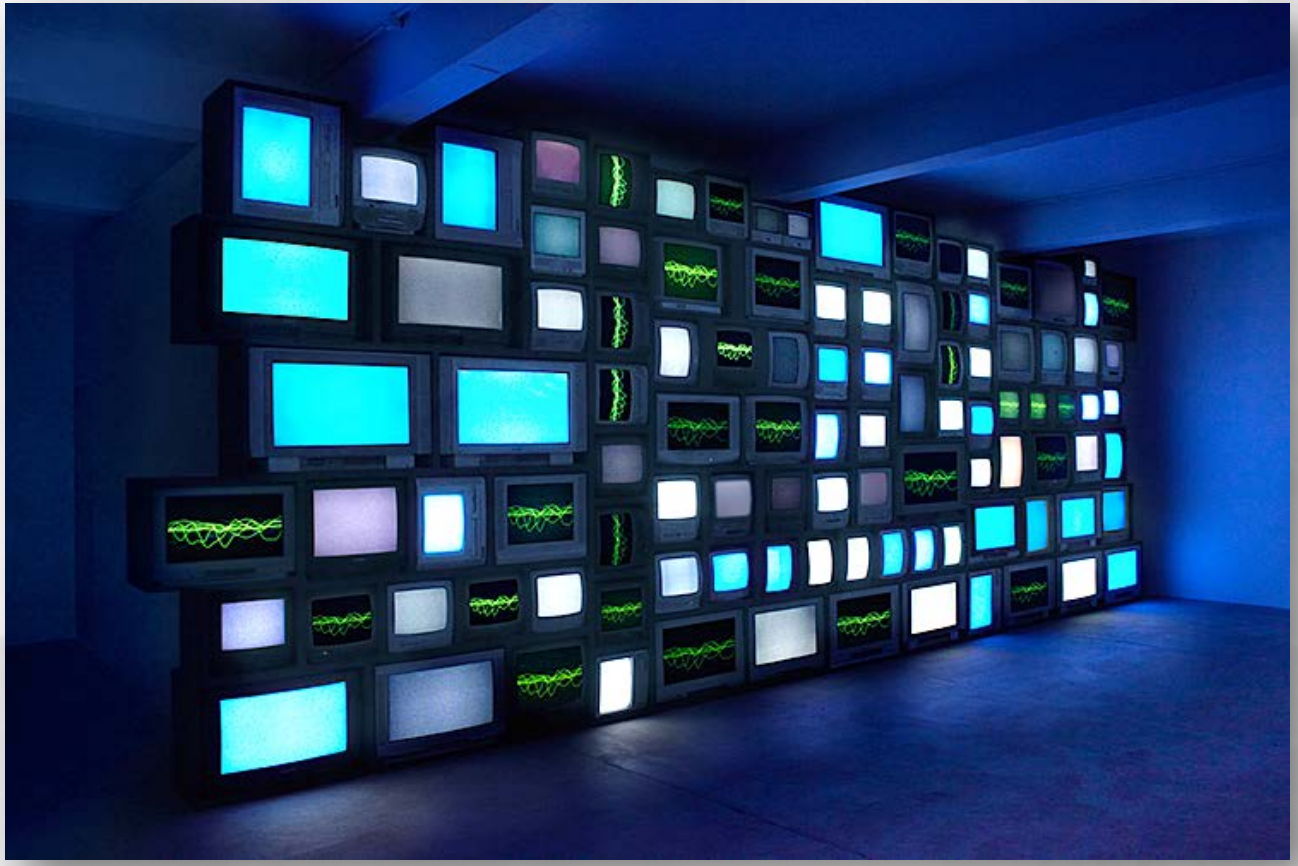

Susan Hiller. *Channels, 2013.*

Recull les narracions de diferents persones sobre la seves vivències en l'umbral de la mort. (Near Death Experience)

Christian Boltanski (1944), nascut a París, és fill de mare catòlica i pare jueu. L'eix central i recurrent de la seva obra és la memòria, o com fer memòria després de l'Holocaust per lluitar contra l'oblit, la destrucció i la mort. La seva obra no busca reconstruir els esdeveniments passats, sinó preservar el desig, la necessitat de fer memòria inherent a la condició humana.

C. Boltanski, *Autorretrat, 2014.*

Fascinat per l’estètica de l’arxiu, utilitza l’arxiu per evocar o conjurar la memòria de l’Holocaust, la memòria de l’absència i de la mort.

C. Boltanski, *Storage-Area-of-the-Childrens-Museum, (Area d’emmagatzematge del museu dels nens). 1989.*

Poc importa l'origen de la roba. El que importa és l’impacte que té en el nostre imaginari, en la nostra memòria.

A diferència d’On Kawara, Boltanski apel·la directament al factor emocional, el provoca per treure els records del pou de l’oblit, com en aquesta instal·lació on evoca els terrors de la infància, els fantasmes que ens habiten.

C. Boltanski, *Teatre d’ombres, 1984.*

Col·lecció de figures de metall tallades amb tisores, rèpliques de marionetes ballant en la foscor.

Boltanski sol utilitzar fotografies ja existents que re-fotografia. En aquesta instal·lació refotografia imatges de ciutadans de Suïssa publicades en obituaris de diaris dels país. Només deixa el nom, perquè, segons ell, *dir o escriure el nom d'algú, el torna a la vida per uns instants.*

C. Boltanski, *La reserva dels suïssos morts. 1990-1.*

Fotografies de ciutadans suïssos morts publicades en diaris del país, sobre caixes velles de llautó.

El 2005 Boltanski inicia l’obra ***Arxius del cor***. Es tracta de gravacions de batecs del cor de persones de totes les edats, races i nacionalitats. Els enregistraments els guardarà en un sol arxiu que dipositarà a l’illa de Teshina al Japó, com a memorial per a les futures generacions.

C. Boltanski, *Arxius del cor. 2005.*

Sessió de d’enregistraments de batecs del cor.

Cindy Sherman (1954), nascuda als Estats Units, sí que fa les seves pròpies fotos, retratant-se sempre a ella mateixa, però no per fer un autoretrat sinó per utilitzar-se com a vehicle per qüestionar els estereotips de la dona i de l'artista en la societat.

C. Sherman, de la sèrie *Untitled Film Still#21, 1978*

C. Sherman, de la sèrie *Disasters, 1997*

C. Sherman, de la sèrie *Society Portrais, anys 80*

Sherman, a través de les seves sèries de retrats fa memòria de la imatge de la dona al llarg del temps, fins a arribar a les *selfies* actuals, que parodia fent servir tota mena d'apps (com ara Facetune) per denunciar com la cultura dicta les aparences.

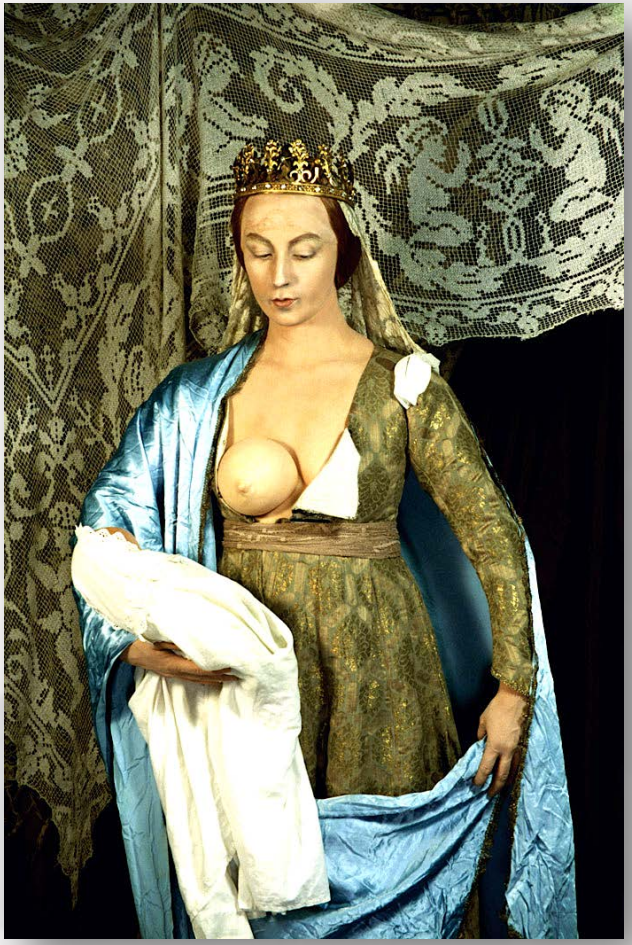

C. Sherman.
De la sèrie
History Portraits,
anys 90

C. Sherman.
De la sèrie
Selfies, 2014

Rosângela Rennó (1962), Brasil. Per a ella, com per a Boltanski, el passat és irrecuperable. Tot acte de memòria és un acte de reinvenció. *M'interessa el que la gent oblida i que serà necessari en un futur*. Considerada artista conceptual, la seva obra es mou entre l'arxiu documental i la ficció.

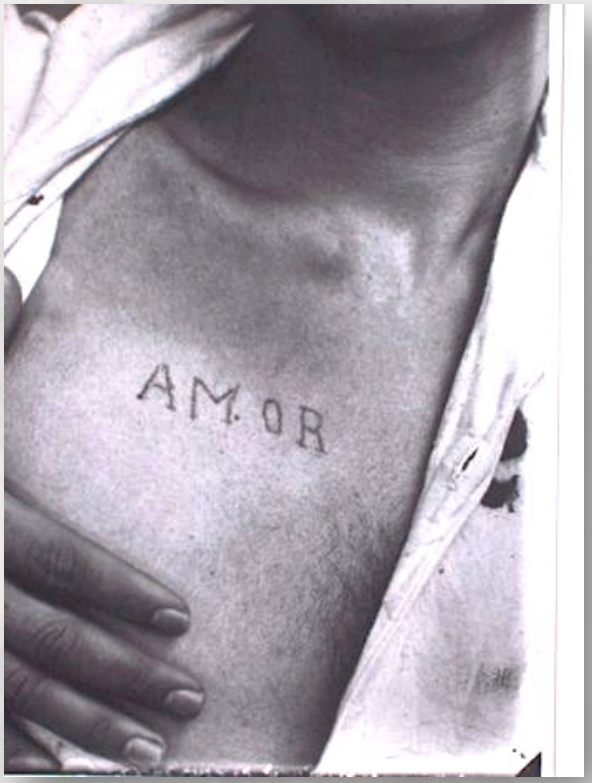

R. Rennó. De la sèrie *Cicatrius, 1997.*

Rennó rescata el flux d’imatges i de textos que ràpidament cauen en l’oblit, els reconnecta, reorganitza i recontextualitza per mirar més enllà del que ens sembla obvi, per omplir les llacunes de la història.

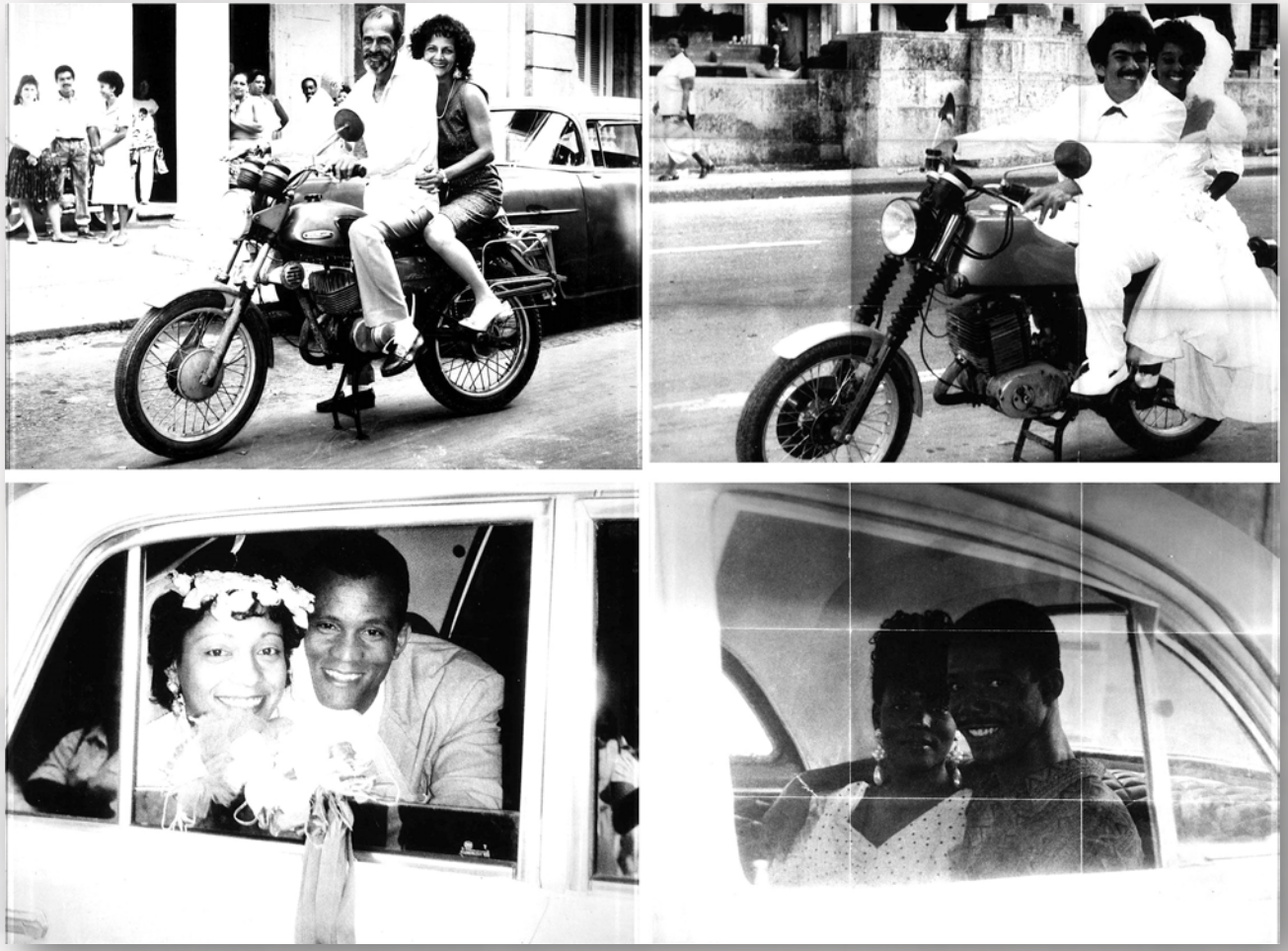

R. Rennó.
De la sèrie *La cerimònia dels adéus.*
1997-2003.

Renno refotografia fotos aparegudes en diaris o altres mitjans, sobre el moment en què els nuvis marxen de viatge de noces.

R. Rennó. De la sèrie *La cerimònia dels adéus. 1997-2003.*

R. Rennó. De la sèrie *Núpcies. 2017.*

Sobre imatges ja existents de fotos de casament, Rennó intervé amb ironia per buscar significats rere les aparences.

R. Rennó. De la sèrie *Núpcies. 2017.*

Aquí Rennó intervé sobre dues fotografies que posa expressament l’una al costat de l’altra: la d’un casament gai i la d’un casament tradicional.

Angélica Dass(1979), nascuda al Brasil, no busca recuperar o recrear el passat, sinó desmuntar estereotips ancorats en la nostra memòria col·lectiva proposant noves maneres de mirar.

A. Dass. Projecte obert *Humanae. 2012.*

El 2012 inicia el seu projecte ***Humanae.*** El va començar en l'àmbit familiar, per mostrar l'àmplia gama de colors de pell en la seva família i trencar amb la manera reductora de classificar les persones segons tres colors bàsics (blanc, negre, groc), o que en els estoigs de llapis de colors hi hagi només un únic color carn. Però l'èxit de la seva proposta el va convertir en un projecte a escala mundial.

Ha fet més de 4.000 retrats en els quatre continents i el projecte segueix obert.

A. Dass. Projecte obert *Humanae. 2012.*

A. Dass. Projecte obert *Humanae. 2012.*

La seva metodologia és molt estricta. Fa convocatòria per Internet. Els voluntaris posen en un fons blanc. Després selecciona un quadrat d'11 píxels al nas i col·loca aquest color de fons. Busca el color corresponent a l'escala cromàtica *Pantone* i escriu el codi del color al peu de la foto.
L'impacte visual d'aquestes imatges és immediat. Impossible senyalar on acaba el blanc, on comença el moreno, on el negre.

Amb **Carles Piqueres** (1956), guixolenc, passem de la amplíssima gama de colors global, a l’amplíssima gama de grisos local. Perquè classificar els seus retrats de 21 guixolencs de dibuixos en blanc i negre, seria reductor i per tant equivocat. Només cal veure els seus retrats.

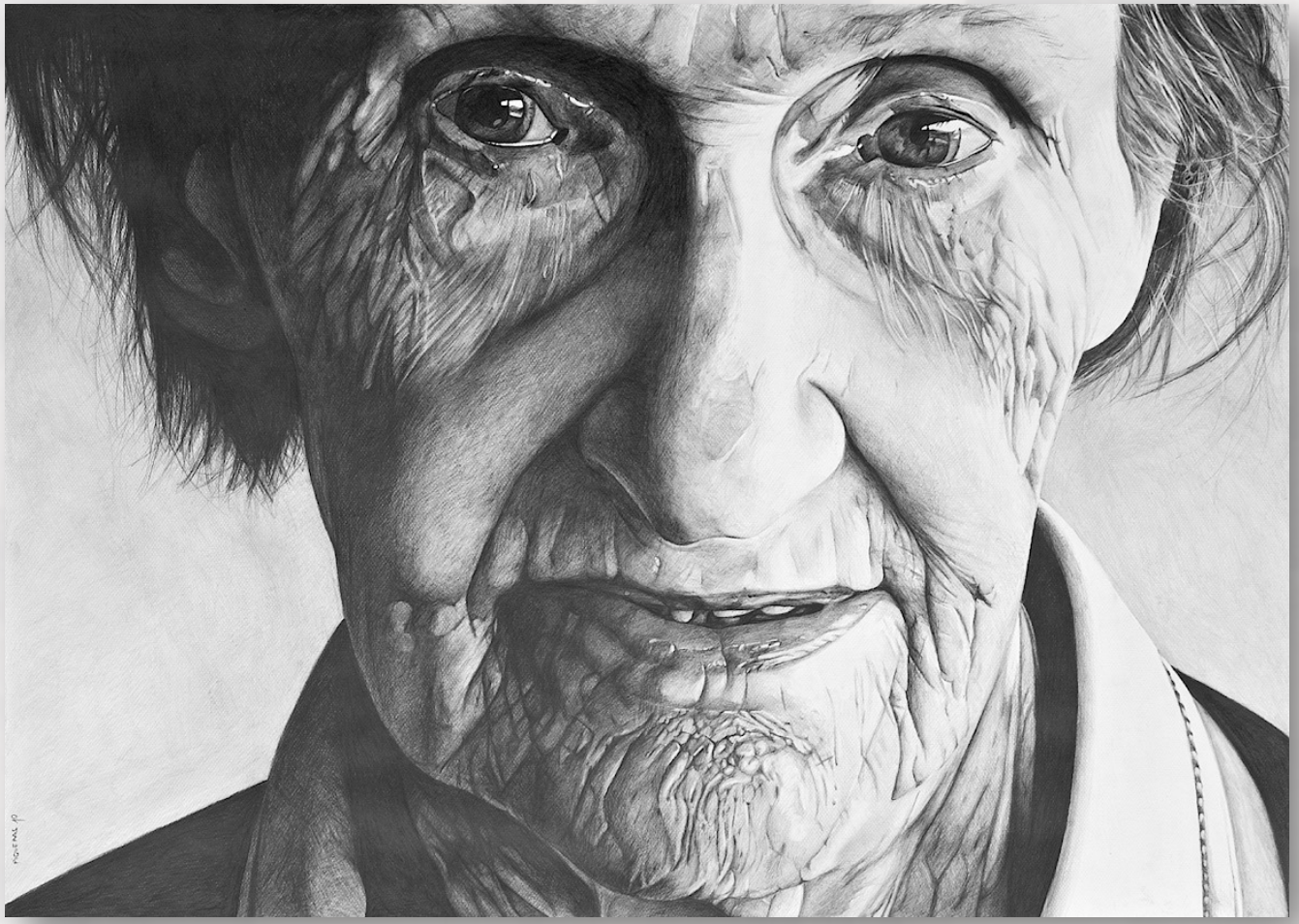

C. Piqueres. *Patricia Langdon-Davies.* De la sèrie *Serrans i Jurioles, 2012.*

Amb en Carles passem de la fotografia al dibuix perquè vol aixecar acta personalment, traç a traç, de cada arruga, cada marca, cada cabell, cada petit gest, cada espurna en la mirada, perquè res de la singularitat de cada rostre, de cada vida caigui en l’oblit.

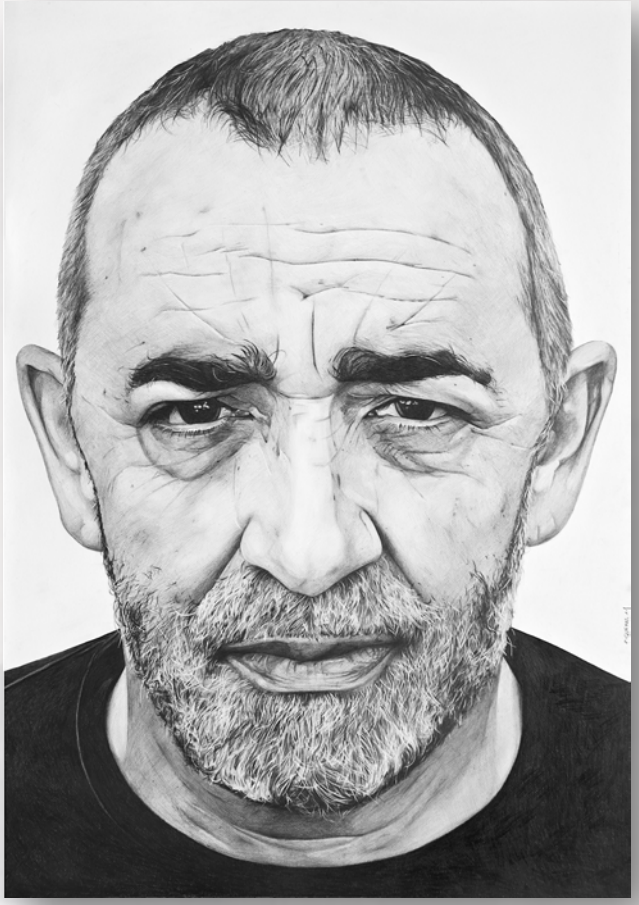

C. Piqueres. *Caralt Ruscalleda.* De la sèrie *Serrans i Jurioles, 2012.*

C. Piqueres. *Sé.* De la sèrie *Serrans i Jurioles, 2012.*

El nom de la sèrie, ***Serrans i Jurioles***, dues espècies de peixos de la nostra costa, petits però molt saborosos, escrit en la parla local, és tota una declaració d'intencions. 21 retrats de persones que han donat, que donen un intens sabor a la vida de la nostra ciutat.

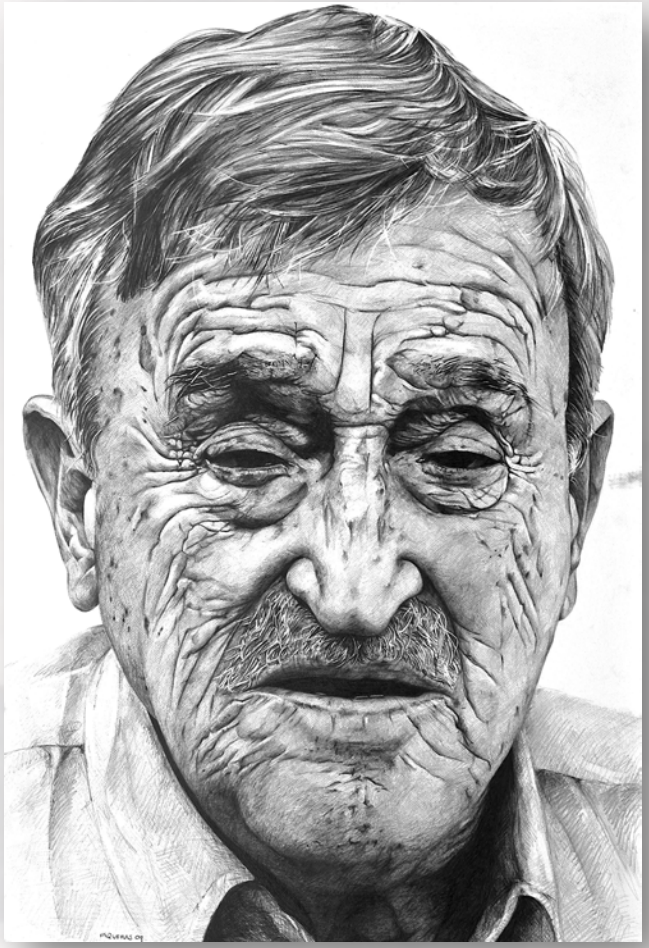

C. Piqueres. *Josep Vicente.* De la sèrie *Serrans i Jurioles, 2012.*

C. Piqueres. *Pura Masjoan.* De la sèrie *Serrans i Jurioles, 2012.*

Trevor Skinner (1946), nascut a Anglaterra, però guixolenc des de fa 40 anys, no sol retratar persones sinó llocs. Llocs, a més, sense persones. Com aquesta fàbrica de can Castelló que va fotografiar entre el 2014 i el 2015.

D'entrada semblaria que el que pretén és mostrar l’abandó en què ha caigut aquest lloc. Que fem memòria d’un oblit. I certament ho podem fer.

T. Skinner. *En la fàbrica 129, 2015.*

Però el silenci, l’absoluta quietud d’aquestes imatges, ens porten més enllà de la memòria i de l’oblit, més enllà de tot neguit humà. Atrapen l’instant perfecte en què les coses són elles mateixes, només elles mateixes, l’instant que ens revela que ja no són, si és que mai ho han sigut, res nostre.

T. Skinner. *En la fàbrica 02, 2014.*

I el silenci i la quietud, han sigut mai res nostre? Potser és això el que aquestes imatges ens conviden a recordar, a fer memòria.

T. Skinner. *En la fàbrica 221, 2015.*

FEM MEMÒRIA: ART I ARXIUS

PROPOSTES DE TREBALL

QUÈ VOLEM RECORDAR .
AMB QUINA IMATGE O IMATGES HO FEM.
COM HO ELABOREM?

Primer ens hem de posar d'acord sobre quin record de la nostra vida triem:

-Un relacionat amb la família:

-La foto dels nostres avis o besavis: què sabem, recordem d'ells (com es deien, d'on eren, de què treballaven...)
Podem fer-ne una còpia, posar-hi color.
Podem escriure el que sabem d'ells.
Podem fer-li un marc.
O fer un àlbum amb les fotos de tota la classe. I fer les tapes entre tots. (les tapes, per exemple podrien ser retrats de cada alumne/a vestit com l'avi/a o besavi/a)

-L'àlbum familiar. Si el tenim, el podem mirar amb la família, parlar del que cadascú recorda. Després triem les fotos que més ens agraden o les que ens recorden un moment especial, (un Nadal, un aniversari, un viatge...) en fem còpies, hi posem color si volem, fem un diari o un quadern de notes sobre què recordem d'aquell moment. En fem un petit àlbum de l'estil que ens sembli millor.
La tapa podria ser un dibuix, pintura o retrat de la família fet per l'alumne/a.

-Un record relacionat amb l'àmbit escolar:

-Una excursió o activitat que ens hagi agradat molt fer. Triem quina. Fem una selecció de les fotos que tenim. Triem les que ens agraden més. Parlem de què recordem d'aquell dia. Segur que cadascú recorda coses diferents.

Podem fer un àlbum amb les fotos i/o dibuixos sobre aquell dia, fer un diari o unes petites memòries sobre els millors moments viscuts.

Elaborem les tapes entre tots. Podria ser, per exemple, un retrat de cada alumne/a a l'estil de les fotos sobre els diferents tons de pell que ha fet Angélica Dass.

Podem fer una fotografia com les que fa A. Dass. (A. Dass retrata les persones sobre un fons blanc. Després passa la foto a l'ordinador. Selecciona un quadrat d'11 píxels del nas de la persona. Posa aquest color com a color de fons. Després busca el color en la carta de colors Pantone i escriu el codi al peu de la foto)

O podem fer un dibuix a l'estil de les fotos d'A. Dass. Cada alumne/a fa el seu retrat triant molt bé el seu color de pell que posa com a fons del dibuix.

Podem fer un pòster amb les fotos i comentaris.

-Una activitat pensada expressament per aquest tema.

-Racons de Sant Feliu. Podem fer una llista de llocs de Sant Feliu que ens agraden, dels que en tenim bons record o records especials. Que no volem que desapareguin. Parlem de perquè ens agraden, què recordem.

Triem un o més llocs entre tots. El visitem. En fem dibuixos, fotografies, selfis o vídeos. Fem un diari o quadern de notes sobre el que ens agrada d'aquest lloc. Què hi hem viscut. Què en sabem (com era abans, potser un veí ens ho pot explicar, potser tenim fotos a casa...)

En fem un àlbum o un reportatge en vídeo, un diari o revista entre tots.

-Un racó oblidat o a punt de desaparèixer. Podem buscar un lloc que fa temps que està abandonat o que aviat serà enderrocat. Fem investigació sobre aquest lloc. Fem fotografies, selfies o vídeos.

Amb tota la informació fem un àlbum, reportatge, diari, memòries, etc.

-Un teatre d'ombres. Podem elaborar un teatre d'ombres semblant al que va fer Christian Boltanski.

Cada alumne elabora una petita titella del personatge (de còmic, de conte, imaginari...) El dibuixa sobre cartolina que després retalla. O es fa amb paper maché o roba...

Es fa un mòbil amb totes les titelles i amb un projector es fan les ombres a la paret. Quines històries ens podem imaginar veient aquestes ombres. En què ens fan pensar o recordar?

Podem retratar i/o dibuixar les ombres, escriure històries en forma de diari, de memòries o de carta, fer-ne un àlbum o un quadern. Fer petites obres de teatre i filmar-les.

Els àlbums o quaderns haurien de tenir un format A4 o A3.

El resultat del treball de cada classe serà lliurat a l'Arxiu Municipal perquè sigui arxivat i passi a formar part de la memòria col·lectiva de la nostra ciutat.

La data i acte del lliurament serà concertat amb cada escola.